

Tekenen in de Tijd 283

22-28 december 2024

Meer dan ooit lijkt er aanleiding het onzekere mensenleven te ontvluchten. Des te opmerkelijker dat God dit leven juist kiest, zoals we met Kerstmis vieren. Erik Borgman presenteert deze boodschap in een vertaling van een gedicht van de Engelse schrijver Gilbert Keith Chesterton (1874-1936).

De Engelse veelschrijver en journalist Gilbert Keith Chesterton is een jeugdliefde. Een ongemakkelijke, want hij had ideeën die wij nu met recht racistisch en antisemitisch zouden noemen. Maar hij heeft ook verrassende ideeën, met name ook over het christelijk geloof. Hij geldt als een meester van de paradox. Het christendom zit vol paradoxen, waarvan de belijdenis dat God mens is geworden, de kroon spant. Chesterton schreef een gedicht over deze paradox, dat ik vertaald heb. Als kerstmeditatie. Tot eer van God in de laagte, tot in de diepste diepte.

Gloria in Profundis

The unlikely and startling truth of the Incarnation

There has fallen on earth for a token
A god too great for the sky.
He has burst out of all things and broken
The bounds of eternity:
Into time and the terminal land
He has strayed like a thief or a lover,
For the wine of the world brims over,
Its splendour is spilt on the sand.

Who is proud when the heavens are humble,
Who mounts if the mountains fall,
If the fixed stars topple and tumble
And a deluge of love drowns all-
Who rears up his head for a crown,
Who holds up his will for a warrant,
Who strives with the starry torrent,
When all that is good goes down?

For in dread of such falling and failing
The fallen angels fell
Inverted in insolence, scaling
The hanging mountain of hell:
But unmeasured of plummet and rod
Too deep for their sight to scan,
Outrushing the fall of man
Is the height of the fall of God.

Glory to God in the Lowest
The spout of the stars in spate-
Where thunderbolt thinks to be slowest
And the lightning fears to be late:
As men dive for sunken gem
Pursuing, we hunt and hound it,
The fallen star has found it
In the cavern of Bethlehem.

Gloria in Profundis

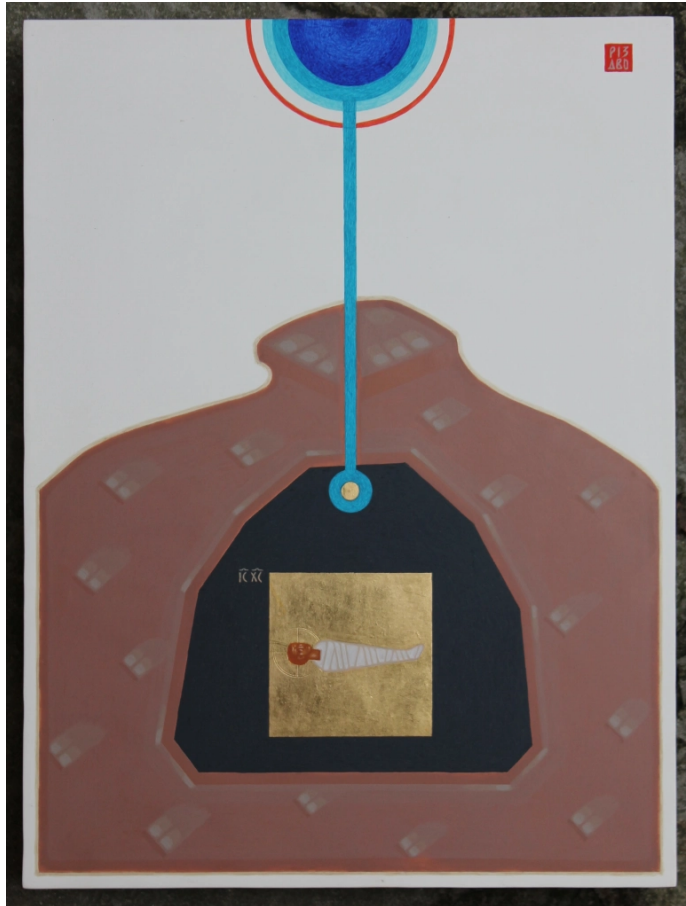
*De onwaarschijnlijke en verbijsterende
waarheid van de Menswording*

Op aarde is gevallen als een teken
Een god die zelfs de hemel niet vangt.
Vastbesloten om uit te breken
Naar de eindigheid waarnaar Hij verlangt.
In de tijd is Hij rond gaan dwalen
zoals alleen een verliefde het droomt
om de wijn van de wereld te halen
waar zijn volheid de aard' overstroomt.

Wie blijft trots bij een nederige hemel,
Verheft zich als de bergen neergaan,
Bij het vallen van sterrenwemel
en als golven liefde over alles heenslaan –
Wie verheft zich nog vanwege een kroon,
Wie zou nog van sterrenroem dromen,
Wie beschouwt nog verheffing als loon
Als goedheid zich neerwaarts laat stromen?

Want de vrees voor vallen en falen
Haald' de gevallen engelen neer.
Zij bleken in de hel af te dalen
toen zij geloofden te stijgen naar eer.
Maar te ver voor peilstok en dieplood
Te diep voor hen om te peilen
En sneller dan de mens erin wegschoot
Zou God zelf de diepte in ijlen.

Eer aan God in de laagte,
Aan de monding van de sterrenvloed –
Waar het weerlicht schrikt van zijn traagte,
En zich inspant tot haastiger spoed.
Als duikers naar een schat
zoekend, zijn wij op jacht,
Maar in Betlehems stal, met Kerstnacht
heeft de vallende ster die gevat.

In 1927 werd het gedicht afzonderlijk gedrukt, vergezeld met een houtsnede van Eric Gill (1882-1940). Gill was een kunstenaar die teruggreep op de beeldtaal van de Middeleeuwen en ook Chesterton had grote bewondering voor de cultuur van de dit tijdperk. De afbeelding van Gill heeft echter weinig te maken met de specifieke inhoud van het gedicht (de houtsnede van Gill is hier te vinden: [https://gutenberg.ca/ebooks/chesterton-gloria-00-h-dir/chesterton-gloria-00-h.html](https://gutenberg.ca/ebooks/chesterton-gloria/chesterton-gloria-00-h-dir/chesterton-gloria-00-h.html)). Wat dat aangaat vind ik het hiernaast afgebeelde schilderij van de in het Oekraïense Lviv geboren kunstenaar Danylo Movchan een stuk beter geslaagd. Movchan maakt eigentijdse religieuze kunst en laat zich daarbij inspireren door de traditie van het schilderen van iconen. Ander werk van hem is hier te vinden: [https://iconart-](https://iconart-gallery.com/en/catalogue/#!/Danylo-Movchan/c/54114035)

[gallery.com/en/catalogue/#!/Danylo-Movchan/c/54114035](https://iconart-gallery.com/en/catalogue/#!/Danylo-Movchan/c/54114035).

Erik Borgman, lekenDominicaan

voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus in Utrecht